

ВПЛИВ ЕФІРНИХ ОЛІЙ НА ОРГАНІЗМ ЛЮДИНИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ

Полієвець Е.Р.

*Науковий керівник: Васильєва М.А., викладач фармакології та медичної рецептури
КЗ «Бахмутський медичний коледж»*

Останнім часом арсенал фармацевтичного ринку значно поповнився високоефективними лікарськими препаратами (ЛП) синтетичного походження. Завдяки цьому стали вирішуватися проблеми соціально значущих захворювань серцево-судинної та гепатобіліарної систем, різних інфекцій. Але такі ЛП мають цілий ряд побічних ефектів, основні з яких - токсичність і алергічні реакції. Дуже швидко зростає інтерес до лікарських засобів природного походження. Ефірні олії є екологічно чистим продуктом, який має профілактичні властивості в ароматерапії. До того ж, велика увага приділяється місцевим рослинним ресурсам. Це робить лікарські засоби значно дешевшими і розширює асортимент ліків вітчизняного виробництва.

Свідоцтва застосування ароматерапії можна виявити в релігії, медицині і суспільному житті всіх великих цивілізацій. Лікарські властивості рослин, наскільки можна судити, були відкриті в Китаї близько 4500р. до н.е., однак честь відкриття і широкого застосування ароматичних екстрактів з рослин для впливу на тіло і душу людини належить єгиптянам.

Греки, араби, перси й інші народи Малої Азії, а також римляни перейняли досвід древніх єгиптян. У індусів, китайців, японців розвивалися свої способи використання ароматичних рослин для лікування, ритуалів та інших потреб. На Русі ароматичні олії виготовлялися в княжій аптеці, рецепти їх трималися в таємниці.

Моріс Гаттефос першим використав термін "ароматерапія" і в 1928 році видав книгу з цієї теми. Так почався розвиток сучасної ароматерапії у Франції, потім в Англії, а тепер і в усьому світі.

Перед тим, як розпочати особисте дослідження ефірних олій і їх вплив, було проведено опитування серед студентів II курсу Бахмутського медичного коледжу. Результати виявилися досить прогнозованими. Майже 95% студентів знають про ефірні олії, 78% студентів дійсно вважають ефірні олії профілактичним і лікарським засобом, але чомусь лише 43% студентів використовують їх для підвищення імунітету та лише 25% студентів чули рекомендації лікарів щодо застосування олій.

До складу ефірної олії входить в середньому від 120 до 500 різних органічних і неорганічних компонентів, а в деяких оліях число компонентів доходить до 800. Всі вони мають різні властивості і вплив на організм. В залежності від складу ефірні олії представлені в різних лікарських формах. Найбільш часто ефірні олії використовуються в мазях і краплях. Для розширення асортименту лікарських препаратів для перорального застосування раціонально використовувати капсули, зокрема м'які желатинові капсули, тому що вони здатні

зберігати і доставляти ліпофільні речовини в доступній для організму формі – розчиній.

В ароматерапії використовується поділ ароматів ефірних олій на ноти. В залежності від домінуючої ноти всі ефірні олії поділяються на три категорії: олії верхньої ноти, середньої ноти і нижньої (базової) ноти.

Кожна з трьох нот має певний вплив на організм людини:

- верхня нота – тонізація організму;
- середня – рівновага всіх процесів;
- базова – розслаблення, відновлення.

Синтетичні ароматичні речовини виводяться хімічним шляхом, в основному, шляхом подальшої переробки сирової олії. Ці субстанції отримуються штучно та не мають жодного терапевтичного значення. Такі хімічні субстанції часто продаються, як ідентичні натуральним оліям. Речовини цих олій потрапляють в наш організм через дихання і виводяться з нього дуже складно, або не виводяться взагалі.

Натуральна ефірна олія повністю виводиться з організму через органи дихання, шкіру та видільні системи (в залежності від олії), протягом 3 – 6 годин після вдихання. Олія через кров стимулює нашу імунну систему, попадаючи до цільових органів, і через нашу нюхову пам'ять сприяє виробленню гормонів. Тому при виборі ефірних олій для досягнення терапевтичного та лікарського ефекту треба ретельніше приділяти увагу складу та їх виробникам.

На сучасному українському фармацевтичному ринку кількість ліків, що містять фітопрепарати широкого спектру лікувально-профілактичної дії в середньому становить 45%. Проте, для лікування серцево-судинної системи, захворювань дихальних шляхів, захворювань печінки та ШКТ цей показник істотно вищий (відповідно, 90% , 79% та 70%).

Серед вітчизняних підприємств-виробників відповідних препаратів можна порекомендувати такі фармацевтичні фірми, як: «Дарниця», «Фармак», «Біофарма», «Флора Секрет», «Ароматика» тощо.

Вказані підприємства сьогодні випускають олії, екстракти, настоянки, таблетки, розчини для ін'єкцій, збори, аерозолі, краплі, гранули, субстанції, фіточаї тощо. Спостерігається зростання кількості фармацевтичних фірм, що випускають рослинні препарати, і обсягів цієї продукції.

Виходячи з проаналізованої інформації, ефірні олії використовувались людиною в побуті та медицині протягом існування всієї людської цивілізації. Вони мають різноманітний склад і широкий спектр впливу на організм людини, що обумовлює великі перспективи використання їх в медицині та фармації.

Ринок ефірних олій в Україні динамічно розвивається і має гарні перспективи. Таким чином, ефірні олії дійсно мають вагоме місце в сучасній фармацевтиці, а також сприяють зміцненню імунітету і відновленню емоційної рівноваги людини.